

Francišek Žvirka (Franciszek Żwirko) (1895-1932) – lenkų lakūnas

Francišek Žvirka (Franciszek Żwirko) gimė 1895 m. rugpjūčio 16 d. Švenčionyse, Silvesro Žvirkos ir Kastės Baranauskaitės šeimoje. 1913 m. Žvirkų šeima persikėlė į Vilnių. Prieš pat Pirmąjį pasaulinį karą F. Žvirka Vilniuje baigė gimnaziją ir buvo pašauktas į carinę kariuomenę, kur tarnavo aviacijoje. Po 1917 m. revoliucijos įvykių Rusijoje, F. Žvirka išvyko į Lenkiją. 1923 m. lapkričio mėnesį baigė lakūnų mokyklą, o 1924 m. gegužės mėnesį – aukštąją aviacijos mokyklą. Netrukus ėmė dirbti Varšuvos aviacijos klube, vadovavo lakūnų parengimui Lodzėje ir Demblinė. 1929 m. F. Žvirka susipažino su talentingu inžinieriumi S. Vigūra, kuris tapo pačiu geriausiu draugu ir bendražygiu. Šie bendraminčiai per trejus darbo metus sportinėje aviacijoje pasiekė nuostabių laimėjimų. Jie skrido aplink Europą, dalyvavo nacionalinėse aviacijos varžybose, kuriose ne vieną kartą užimdavo pirmąsias vietas, pasiekė antros kategorijos turistinių lėktuvų tarptautinį aukščio rekordą.

Aviacijos pasiekimų kulminaciniu tašku tapo 1932 m. tarptautinės varžybos. Lakūnams teko įveikti didžiulį atstumą: Berlynas–Varšuva–Bernas–Zagrebas–Roma–Lionas–Štutgartas–Bona–Paryžius–Roterdamas–Hamburgas–Kopenhaga–Berlynas.

Lakūnų sėkmės kelią pakirto 1932 m. rugpjūčio 11 d. tragedija. Tą dieną jie skrido per Prahą, bet pakilus audrai lėktuvas užsikabino už pušies ir sudužo. Lenkijai tai buvo didžiulės netekties diena.

Lakūno F. Žvirkos atminimas buvo pagerbtas ir Švenčionių mieste. 1992 m. spalio 11 d. Švenčionyse, Partizanų gatvės 7 name, kuriame gyveno lakūnas, buvo atidengta memorialinė lenta.